

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16988/2025
18.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2524/24 од 01.09.2025. године, у седници већа одржаној дана 18.12.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2524/24 од 01.09.2025. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2524/24 од 01.09.2025. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 13932/22 од 20.12.2023. године у првом ставу изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да на име накнаде нематеријалне штете, због умањења опште животне способности исплати тужиоцу износ од 400.000,00 динара са затезном каматом од 20.12.2023. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у другом ставу изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 13932/22 од 20.12.2023. године, тако што је обавезан тужилац да накнади туженој трошкове првостепеног поступка у износу од 88.000,00 динара, а ставом трећим изреке тужилац је обавезан да накнади туженој и трошкове другостепеног поступка у износу од 27.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законских разлога, са позивом и на одредбу члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

О ревизији тужиоца није одлучивано на основу члана 404. ЗПП (посебна ревизија), јер је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одлучио о захтевима странака, а у том случају је, сагласно члану 403. став 2. тачка 2. наведеног Закона, ревизија увек дозвољена.

Испитујући побијану пресуду, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да тужиочева ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се, под условима из члана 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП, тај ванредни правни лек може изјавити. Наводима ревидента да је изрека побијане пресуде противречна сама себи и датим разлозима, који су такође у међусобној колизији, указује се на постојање битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, која није законски разлог за ревизију.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као припадник резервног састава Војске Југославије боравио на ратишту од 03.04.1999. године до 19.06.1999. године. Након повратка са ратишта код тужиоца настаје поремећај психичке равнотеже, који по дијагностичким критеријумима одговара посттрауматском стресном поремећају. Симптоми тог обољења, сагледавајући целокупно тужиочево лечење појавили су се врло рано, још током 2001. године, али обољење није на време препознато и дијагностиковано, тако да су током лечења постављане различите дијагнозе које припадају групама анксиозних и депресивних поремећаја. Код тужиоца је посттрауматски стресни поремећај, чији акутни облик траје до 6 месеци, добио хроничан облик током 2006. године, и то обољење код тужиоца постоји и сада. По налазу вештака, обољење је умањило тужиочеву општу животну активност за 20%, а тада је добило и свој коначни облик јер су приликом вештачења измерене све његове последице и обим.

Поднетом тужбом тражена је накнада нематеријалне штете за душевне болове због умањења опште животне активности. Тужена је истакла приговор застарелости тужиочевог потраживања.

Првостепени суд је применом чланова 173, 174. и 200. Закона о облигационим односима усвојио тужбени захтев, оценивши да тужиочево потраживање није застарело у смислу члана 376. наведеног Закона, јер је обољење посттрауматски стресни поремећај добило свој коначни облик током 2020. године, а тужба је поднета 02.12.2015. године.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, налазећи да је нижестепени суд погрешном применом материјалног права оценио основаност приговора застарелости тужиочевог потраживања. По становишту тог суда, посттрауматски стресни поремећај је хронично обољење, па сазнање о настанку штете и њеном обиму настаје онда када болест прелази из акутне у хроничну фазу, јер тада поприма облик коначног стања. У овом случају, обољење је постало хронично током 2006. године, тако да су до подношења тужбе протекли рокови из члана 376. став 1. и 2. Закона о облигационим односима.

По становишту ревизијског суда, основаност истакнутог приговора застарелости од стране другостепеног суда оцењена је правилном применом материјалног права.

Одредбом члана 376. Закона о облигационим односима прописана су два рока застарелости потраживања накнаде штете – рок од 3 године, од кад је оштећени сазнао за штету и за лице које је штету учинило (став 1) и рок од 5 година, од кад је штета настала (став 2). Притом, рок од 3 године прописан ставом првим наведеног члана, тече и истиче у оквиру рока од 5 година, јер је ставом другим тог члана предвиђено да потраживање накнаде штете „у сваком случају“ застарева протеком тог рока.

Када је реч о нематеријалној штети за душевне болове због умањења опште животне активности, проузроковане телесном повредом, рок застарелости почиње да

тече од завршетка лечења и стабилизације здравственог стања оштећеног. У случају психичких обољења, као узрочника означеног вида нематеријалне штете, која захтевају лечење у дужем временском периоду, а некада и доживотно, почетак рока застарелости рачуна се од дана када се здравственог стање оболелог консолидовало и када се даље лечење спроводи у циљу одржања његовог здравља на том нивоу, односно спречавања даљих погоршања. Тај моменат, по схватању ревизијског суда, везује се за моменат када психичко обољење постаје хронично --када оштећени сазнаје да ће оно трајати дуже времена, а некада и доживотно.

У конкретном случају, вештачењем је утврђено да су се симптоми посттрауматског стресног поремећаја појавили након повратка тужиоца са ратишта (током 2001. године), али да током његовог лечења нису били препознати, због чега су тужиоцу постављане различите дијагнозе и коришћена терапија лековима која није довела до побољшања. По мишљењу вештака, то обољење је добило свој хронични облик током 2006. године, а постоји и у време обављеног вештачења.

Нису основани наводи ревидента да је другостепени суд одступио од мишљења вештака, који су коначно стање болести везали за време вештачења којим је утврђен обим умањења опште животне активности тужиоца, као последице психичког обољења које траје дужи низ година. Вештаци су се у свом мишљењу јасно изјаснили да је посттрауматски стресни поремећај код тужиоца добио свој хронични облик током 2006. године. Тај моменат меродаван је за почетак рока застарелости из члана 376. став 2. Закона о облигационим односима, и по схватању Врховног суда не може се везивати за обављено вештачење којим су утврђене последице обољења на тужиочеву општу животну активност које су постојале и пре тога, јер би се у супротном изгубила сврха правног института застарелости потраживања накнаде нематеријалне штете, проузроковане обољењем које захтева дугогодишње, а некада и доживотно лечење. Супротно ревизијским наводима, нижестепени суд није почетак рока застарелости везао за настанак првих, раних симптома болести, већ за настанак њеног хроничитета када је тужилац имао сазнање о трајности психичког обољења, при чему је без значаја што није имао сазнање о врсти болести и њеној дијагнози.

Због тога нису основани наводи ревидента о погрешној примени материјалног права о застарелости потраживања накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења тужиочеве опште животне активности.

Из тих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић